

ทิพพวรรณ บุญส่งเจริญ 2551: การศึกษาวิเคราะห์ราชธรรมในวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับ
กษัตริย์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวรรณคดีไทย ภาควิชา
วรรณคดี ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาดา อารัมภีร์, อ.ด. 189 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ราชธรรมในวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับกษัตริย์ทั้ง 5
ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมคำสอนกษัตริย์โดยตรง วรรณกรรมขอพระเกียรติ วรรณกรรมศาสนา
วรรณกรรมตำรา และวรรณกรรมนิทานนิยาย เป็นจำนวน 23 เรื่อง

ผลการศึกษาดูรูปได้ว่าราชธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับกษัตริย์แสดงให้เห็น
เห็นว่าราชธรรมเกิดจากการผสมผสานหลักธรรมเข้ากับหลักการปกครองบ้านเมือง คำสอน
เกี่ยวกับราชธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือราชธรรมในด้านความรู้ ได้แก่ ประการ
แรก วิชาความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการปกครองและอุบายอันเป็นความรู้ที่
ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ ประการที่สอง ราชธรรมที่เป็นแนวทางการประพฤติหมายถึง
พระราชจริยวัตรต่างๆ อันจะส่งเสริมให้มีพระบุคลิกลีลาซึ่งสะท้อนให้เห็นอุดมคติ ค่านิยม
และความคาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองมีจริยวัตรที่เหมาะสม และประการสุดท้าย ราชธรรมที่เป็น
หลักธรรมที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปกครองบ้านเมือง

เนื่องจากกษัตริย์ถือเป็นประมุขสูงสุดของรัฐ ผู้สอนย่อมมีอาจสั่งหรือสอนได้อย่างตรง
ไปมา วรรณกรรมเหล่านี้จึงเข้ามามีบทบาทในฐานะตำราที่กษัตริย์ใช้ศึกษาศาสตร์และศิลป์ใน
การปกครองบ้านเมือง กลวิธีในการสอนมีทั้งการยกนิทานหรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาเป็นแนว
เทียบให้เข้าใจหลักธรรม

ในการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับกษัตริย์ย่อมเกี่ยวข้องกับ
สัมพันธ์กับสถานการณ์บ้านเมืองและสถาบันการเมืองการปกครอง อีกทั้งราชธรรมใน
วรรณกรรมเหล่านี้ใช้เป็นบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติพระองค์ของกษัตริย์ด้วย

ทิพพวรรณ บุญส่งเจริญ
ลายมือชื่อนี้ลิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

2 / มิ.ย. / 2551